

Børne- og socialminister Mai Mercados talepapir

Anledning	Besvarelse af SOU samrådsspørgsmål V om hjælp til borgere med behov for overvågning
Dato / tid	19-03-2019 kl. 14.30-15.30
Talens varighed	10 minutter
Sted	Social-, Indenrigs- og Børneudvalget

Samrådsspørgsmål V stillet af Kirsten Normann Andersen (SF)

Vil ministeren redegøre for, om ministeren - som daværende socialminister Karen Ellemann varslede i 2016 (jf. artiklen bragt på Altinget den 18. maj 2018 "Forældre tvinges til at sende handicappede unge på døgninstitution") - snart vil finde løsninger på de problemer, som flere familier med unge med svære fysiske og kognitive handicap oplever, når deres unge fylder 18 år og derfor nægtes BPA-hjælp og hjælp til overvågning, således at disse familier enten nedslides eller tvinges til at sende deres nærmeste på en døgninstitution?

Det talte ord gælder

[Indledning]

Tak for invitationen til dette samråd, som handler om hjælp til borgere i eget hjem, der er visiteret til en såkaldt § 95 hjælperordning.

Konkret bliver jeg spurgt, om jeg snart vil finde løsninger på de problemer, som flere familier til unge med svære fysiske og kognitive handicap oplever, når den unge fylder 18 år og ikke kan få tilkendt hjælp til overvågning efter servicelovens § 95.

Jeg er glad for, at vi med det spørgsmål får lejlighed til endnu en gang at få en god og konstruktiv debat om overvågningsproblematikken. For det er en problematik, som jeg tager meget alvorligt. Jeg har også mødt de familier, som har børn med handicap, som bor hjemme og har behov for overvågning.

Vi taler om en gruppe af borgere, der ofte har så omfattende funktionsnedsættelser, at de har brug for hjælp og støtte til næsten alt i deres hverdag, og som desuden har behov for hjælp ved f.eks. et epileptisk anfald eller fejlsynkning.

Samtidig har disse borgere nogle pårørende, der til daglig yder en meget stor indsats for at tage vare på deres familiedlem.

Derfor kan jeg også godt sætte mig ind i den frustration, som man må opleve, når man ikke kan få tildelt hjælp til overvågning.

[Ikke hjemmel til overvågning]

Den enkelte kommune har ansvaret for at sikre, at borgerne får den hjælp, som de har behov for og ret til efter loven.

Kommunerne har pligt til at træffe afgørelse om hjælp ud fra en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for hjælp og støtte.

Men det skal naturligvis ske inden for lovgivningens rammer.

Den type hjælp, der som oftest gives til de borgere, vi taler om her på samrådet i dag, er kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95, stk. 3.

Det er den hjælperordning i serviceloven, der sædvanligvis gives ved, at f.eks. borgerens forældre eller ægtefælle får et kontant tilskud til at ansætte hjælpere, som så yder den personlige pleje og den praktiske hjælp til borgeren i hverdagen.

Det er en ordning, der træder i stedet for hjemmehjælp leveret af kommunen. Og fastsættelsen af antallet af timer af hjælp i den enkelte ordning tager derfor også afsæt i de kommunale kvalitetsstandarder for netop hjemmehjælpen.

Når det er sagt, så skal hjælpen til den enkelte borger selvfølgelig udmåles sådan, at den dækker borgerens samlede behov.

Lad mig endnu en gang slå fast, at der aldrig – hverken før eller efter landsretsdommen fra maj 2015 – har været hjemmel i servicelovens § 95 til at yde overvågning som en del af den samlede hjælp.

Det betyder dog ikke, at serviceloven ikke giver mulighed for, at borgere kan blive overvåget f.eks. om natten.

Borgere med omfattende behov for hjælp og støtte og overvågning kan få en BPA ordning efter servicelovens § 96, hvis de kan fungere som arbejdsleder for deres hjælpere.

Den gruppe af borgere, som vi taler om i dag, er imidlertid netop ikke i stand til at varetage en sådan rolle. For disse borgere vil et specialiseret botilbud med døgnbemanding kunne dække borgerens behov.

Kommunerne har ansvaret for at sikre, at borgere med funktionsnedsættelse får en hjælp, der dækker den enkeltes behov, uanset om borgerens behov dækkes bedst i en ordning efter servicelovens § 95 eller i et botilbud.

[Det er forsøgt, og det forsøges stadig, at finde en løsning]

Som jeg også indledte med at sige, så tager jeg problematikken om overvågning meget alvorligt, for det har stor betydning for den gruppe af borgere, der både har brug for omfattende hjælp i hverdagen og behov for overvågning.

Det var også grunden til, at jeg i sommeren 2017 fik lavet en undersøgelse, udarbejdet af Deloitte, for at få afdækket konsekvenserne, også de økonomiske, ved to mulige scenarier for at give overvågning på til borgere, der får hjælp efter servicelovens § 95, stk. 3.

Det ene scenarie, der blev undersøgt, var, at borgere, der i forvejen har en ordning efter § 95, stk. 3, kan få udmålt timer til overvågning som en del af den samlede hjælp.

Det andet scenarie indebar, at overvågning medtages i udmålingen af hjælp efter servicelovens § 95, stk. 3, hvilket vil medføre, at nogle borgere, der aktuelt har et lavere støttebehov end de 20 timer om ugen, der er en forudsætning for at få hjælp efter § 95, stk. 3, bliver berettiget til at få denne hjælp, herunder overvågning.

Det fremgår af undersøgelsen, at den første løsningsmodel vil medføre udgifter på ca. 80-90 mio. kr. årligt, og at den anden løsningsmodel vil medføre merudgifter på 220-250 mio. kr. årligt.

KL har tilmed givet udtryk for, at undersøgelsens udgiftsvurdering er undervurderet. Ministeriet er, som jeg også fortalte på samrådet i oktober sidste år, umiddelbart ikke enig i denne vurdering, men har desværre ikke kunnet opnå enighed med KL på det punkt. Derfor har det heller ikke været muligt at finde en udgiftsneutral løsning på overvågningsproblematikken.

På trods af dette er jeg fortsat meget optaget af at finde en løsning.

Ministeriet er derfor i dialog med KL.

Jeg forstår til fulde ønsket om handling. Men det er nogle vanskelige drøftelser, og jeg er desværre ikke blevet mere optimistisk siden sidste samråd.

[Kommunerne skal udmåle tilstrækkeligt rummelig hjælp]

Når det så er sagt, er det vigtigt for mig at understrege de forpligtelser, som kommunerne har efter serviceloven generelt, men også de forpligtelser, som kommunerne har i relation til udmåling af hjælp efter den paragraf, som vi taler om i dag, nemlig servicelovens § 95, stk. 3.

Udmålingen af hjælp efter § 95, stk. 3, skal nemlig være tilstrækkeligt rummelig til at sikre fleksibiliteten i ordningen.

Kommunen skal således i udmålingen af hjælp sikre sig, at det samlede timetal i ordningen er fastsat så rummeligt, at det for det første er muligt at dække borgerens samlede behov for personlig pleje og praktisk hjælp og for det andet, at ordningen hænger sammen.

I denne sammenhæng er det også relevant at nævne, at kommunerne i sager om hjælp til voksne generelt er forpligtede til at træffe afgørelse med udgangspunkt i formålet med at yde støtte til voksne efter serviceloven. Nogle af formålene er at sikre, at den enkelte kan fastholde sit aktuelle funktionsniveau, at yde kompensation, omsorg og pleje, at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse og at fremme inklusion i samfundet.

De samme forpligtelser gælder selvsagt, hvis en kommune overvejer at reducere den tidligere udmålte hjælp i en ordning efter servicelovens § 95, stk. 3.

Hvis man som forældre eller ægtefælle til en borger med en ordning efter servicelovens § 95, stk. 3, oplever, at kommunen ikke tager tilstrækkeligt hensyn til borgerens individuelle og samlede hjælpebehov ved udmålingen af hjælpen, må man sammen med borgeren benytte klageadgangen til Ankestyrelsen.

[Familien i centrum]

Den sociale lovgivning rummer selvfølgelig en række faglige hensyn, men for mig er det også vigtigt at have familiens samlede situation in mente.

Det er helt afgørende, at lovgivningen rummer muligheder for, at de enkelte familier kan skabe de bedste rammer og betingelser, som sikrer, at familiens samlede ønsker og behov tilgodeses.

Derfor piner det mig også, at der er forældre, der ser sig nødsaget til at lade deres børn bo på en institution, når de gerne vil have dem derhjemme.

[Afrunding]

Til sidst vil jeg lige opsummere, at der aldrig har været hjemmel i servicelovens § 95 til at yde overvågning som en del af den samlede hjælp.

Vi har forsøgt at finde en løsning på overvågningsproblematikken, og dialogen med KL fortsætter som sagt i løbet af året.

Og som sagt har kommunerne ansvaret for at sikre, at borgere med funktionsnedsættelse får en hjælp, der dækker

den enkeltes behov uanset, om borgerens behov dækkes bedst i en ordning efter servicelovens § 95 eller i et botilbud.

Jeg går ud fra, at kommunerne påtager sig dette ansvar.

Tak for ordet.